

JOSIP MIHALJEVIĆ*

Može li računalo pročitati tekst na hrvatskome jeziku?

Često se nalazimo u situaciji da trebamo prepisati dugačak tekst iz knjige, s papira ili sa slike. Tu nam računalo može pomoći s pomoću programa za optičko prepoznavanje znakova (engl. *OCR – optical character recognition*), koji mogu unutar slike prepoznati tekst te ga izvesti u tekstni dokument u kojem se dalje može obraditi te kopirati za korištenje u drugim programima. Na internetu postoji mnogo besplatnih programa za optičko prepoznavanje znakova, od kojih neki prepoznaju i hrvatska slova. Ipak, prije prepoznavanja teksta potrebno je objekt koji sadržava tekst skenirati ili fotografirati. Taj proces stvaranja digitalne slike te njezine obrade zove se digitalizacija.

Tekst se može digitalizirati s pomoću stolnih skenera. Nakon skeniranja slike prelazi se na obradu i provjeru kvalitete digitaliziranoga testa. Obrada se digitaliziranoga teksta provodi s pomoću programa za optičko prepoznavanje znakova.

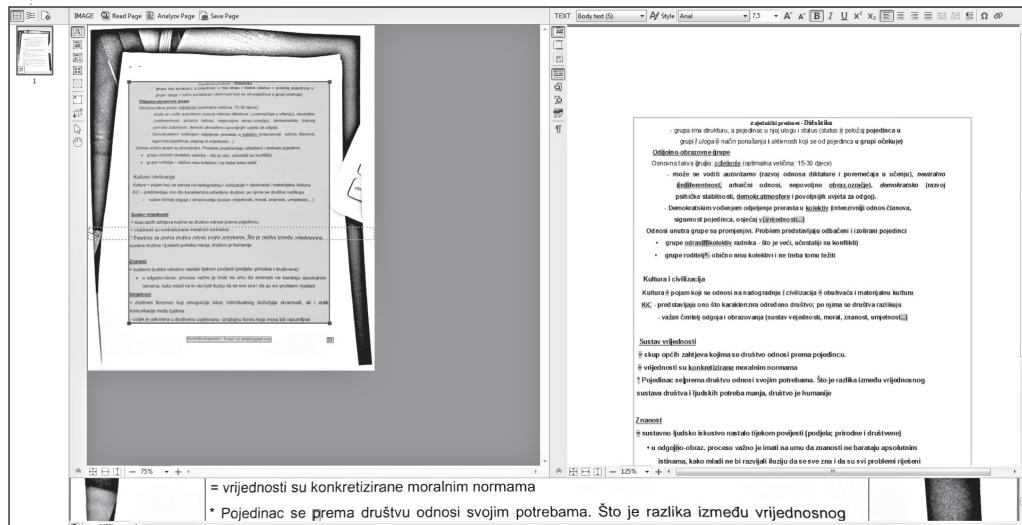
Ti programi mogu prepoznati slova unutar slike na temelju podataka o izgledu znakova te njihovih međusobnih veza u oblikovanju riječi. Tim se programima koriste knjižnice, muzeji i arhivi te druge kulturne ustanove kako bi za skenirane sadržaje omogućili prepoznavanje znakova. Uglavnom točno prepoznaju otisnute brojeve i osnovna latinična slova, ali imaju problema s prepoznavanjem rukopisa zato što su rukopisna slova jedinstvena oblika te katkad nečitka. Većini su programa za prepoznavanje teksta problem i dijakritički znakovi jer se ne nalaze u bazi programa. Ipak se na internetu mogu naći programi koji podržavaju hrvatski jezik. Jedan je od boljih programa za prepoznavanje hrvatskih znakova Abby FineReader,

Digitalizacija je proces u kojemu se analogni signal ili informacija koja se nalazi u određenome mediju pretvara u digitalni signal koji predstavlja analogni signal na nekome uređaju. S prikladnom se tehnologijom može digitalizirati gotovo bilo koji fizički objekt. Najčešće se digitaliziraju tekstni sadržaji poput dokumenata i knjiga, koji mogu sadržavati slike i fotografije.

Prepoznavanje teksta unutar slike provodi se s pomoću programa za optičko prepoznavanje znakova, koji omogućuje dodatnu izmjenu prepoznatoga teksta te njegovo spremanje u određeni tekstni dokument (npr. Wordov .docx).

* Josip Mihaljević profesor je informatike u Školi za medicinske sestre Vrapče.

koji je ujedno i program za skeniranje. On omogućuje za svaku skeniranu sliku izravnu obradu slikanoga teksta te označuje moguće pogreške u prepoznavanju, koje se mogu ručno ispraviti. Nažalost, to je komercijalni program koji se katkad dobiva besplatno s kupljenim skenerom.

1. slika: ispravljanje prepoznatoga teksta unutar slike s pomoću programa Abby FineReader

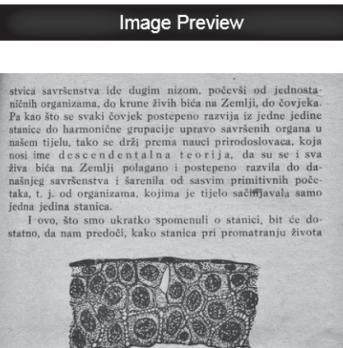
Postoji besplatna mrežna inačica toga programa (<https://finereaderonline.com/en-us>), koja služi isključivo za prepoznavanje znakova unutar slika te njihov izvoz u različitim formatima poput Worda, PowerPointa i PDF-a. Za uporabu toga programa potrebno se registrirati na stranici. Program vrlo precizno prepozna tiskane znakove s rijetkim pogreškama, koje se lako mogu uočiti u Wordu ako se uključi pravopisni provjernik za hrvatski jezik. Moguće je uključiti prepoznavanje teksta za više jezika, pa čak i više pisama, što može biti korisno kad prepoznajemo tekst unutar slike koji je osim latinice napisan na cirilici, kineskome, arapskome ili kojem drugom pismu. Također postoje opcije za prepoznavanje umjetnih jezika poput esperanta te programskih jezika poput Jave, Pascala i jezika C++. Besplatna mrežna inačica toga programa nudi prepoznavanje znakova za najviše deset stranica mjesečno po korisničkome računu. To nije problem za one koji povremeno rade s manjim dokumentima, ali nije dobro ako treba prepozнатi tekst skenirane knjige. Od besplatnih programa za skeniranje koji prepozna hrvatske znakove preporučio bih NAPS2 (<https://sourceforge.net/projects/naps2/>), koji dobro funkcionira kad treba prepozнатi ravno skeniranu stranicu, ali ne nudi mogućnost spremanja dokumenta u Wordu, nego isključivo u PDF-u.

Postoje i mnogi drugi mrežni programi za prepoznavanje hrvatskih znakova poput Free Online OCR-a (<https://www.onlineocr.net/>) i i2OCR (<http://www.i2ocr.com/>), ali oni uglavnom dobro prepoznaju hrvatske znakove samo ako je riječ o ravno skeniranoj i čitljivoj slici. Program OCR.space (<https://ocr.space/>) precizniji je od Free Online OCR-a i i2OCR jer može s velikom točnošću prepoznati tekst sa staroga papira te sliku s fotoaparata. Taj program može se neograničeno i besplatno upotrebjavati bez registracije. Program podržava hrvatski jezik, vrlo je precizan pri prepoznavanju znakova skeniranih starijih tekstova ili slika s mobitela. Omogućuje i usporedbu teksta i slike kako bi se tekst mogao urediti prije nego što se izveze u .txt formatu. Nedostatak mu je što ne omogućuje spremanje teksta u Wordu, ali .txt datoteke mogu se otvoriti na svim računalima te lako kopirati u Word. Još je jedan problem toga programa što ne omogućuje učitavanje datoteka koje imaju više od 5 MB. Većina dokumenata ipak ne prelazi to ograničenje, osim visokvalitetno skeniranih knjiga koje imaju mnogo stranica.

Select OCR language
Croatian
Start OCR!
Clear

Parsed Successfully! All images / pages were parsed successfully. (Processing time: 4.089 seconds)

Image Preview

Sl. 4. Prorez kroz salamandrovu kožu po Zarsku.
(Poveć. 350 puta)

Download

Show Overlay

OCR'ed Text Result

```
***** Result for Image/Page 1 *****
stvica savršenstva ide dugim nizom, počevši od jednosta-
ničnih organizama, do krune živih bića na Zemlji, do čovjeka.
Pa kao što se svaki čovjek postepeno razvija iz jedne jedine
stанице do harmonične grupacije upravo savršenih organa u
našem tijelu, tako se drži prema nauci prirodoslovaca, koja
nosi ime descendantna teorija, da su se i sva
živa bića na Zemlji polagano i postepeno razvila do do-
najnog savršenstva i šarenila od sasvim primitivnih poče-
taka, t. j. od organizama, kojima je tijelo sačinjavala samo
jedna jedina stanica.

I ovo, što smo ukratko spomenuli o stanici, bit će do-
statno, da nam predoči, kako stanica pri promatranju života
```

na našoj Zemlji zauzima centralno mjesto, pa nije zato
čudo, da je antropos okupila sve svoje sile oko proučavanja
grada i svojstava stanice.

Organizami su dake nakupine stanica i njihovih produ-
kata. Ali-tako zgodno sastavljene nakupine, da predstavljaju
ne samo strojevi, koji mogu raditi i gibati se, nego još
povrh toga same se po sebi, t. j. a u tomatiski uzdržavati,
razvijati i umnažati. Parni strojevi, električni motori, aero-
plani i svi ostali ne znam kako savršeno konstruirani čovječji
izumi, daleko zaostaju za tim »živim strojevima, jer
nenaju sposobnosti, da se sami po sebi, automatski uzdrža-
vaju, razvijaju i umnažaju. Oni su »mrtvi», ma da živahnio
rade na korist čovječanstva.

I sad nastoji nauka, da prouči i objasnji život organizama!

11

File loaded successfully.

2. slika: programom OCR.space prepoznat tekst unutar slike može se izravno ispraviti te kopirati ili spremiti u tekstni dokument

U tablici su navedene prednosti i nedostatci programa za prepoznavanje hrvatskoga teksta.

	Abby FineReader 12 -14	ABBYY FineReader Online	NAPS2	OCR.space
cijena	1190 kn – 1250 kn (+ PDV)	besplatan	besplatan	besplatan
	program se katkad može dobiti besplatno s kupljenim skenerom			
ograničenje korištenja	nema ograničenja u radu s opcijama nakon što se program kupi ili dobije s licencijom	po korisničkome računu može se obraditi najviše 10 stranica mjesečno	nema ograničenja	ne mogu se obraditi dokumenti koji imaju više od 5 MB
spremanje prepoznatoga teksta	može se spremi kao Word, OpenOffice, Excel, PDF, elektronička knjiga (ePub) i čista tekstna datoteka (.txt)	opcije za spremanje iste su kao i kod komerci- jalnoga programa	može se spremiti jedino unutar slike kao PDF dokument	može se spremiti kao čista tekstna datoteka (.txt) iz koje se poslije može lako kopirati tekst u druge dokumente

Treba samo uzeti u obzir da su AbbyFinereder i NAPS2 programi za skeniranje koji sadržavaju program za prepoznavanje znakova, a OCR.space i ABBYY FineReader Online mrežni su programi koji jedino omogućuju prepoznavanje teksta unutar slike te njegov izvoz u tekstnoj datoteci. Svi programi mogu precizno prepoznati hrvatske znakove, jedino ih NAPS2 nešto slabije prepoznaće, ali je i on dovoljno dobar za većinu namjena.

Iz ove kratke usporedbe možemo zaključiti da je najbolji program Abby FineReader, ali on nije besplatan. Njegova je mrežna inačica besplatna, ali ima ograničenje na samo deset stranica. OCR.space je zbog toga najbolji besplatni mrežni program za prepoznavanje hrvatskoga teksta. Najbolje je njime se koristiti u kombinaciji s programom FineReader Online. OCR.space može skenirati dokumente manje od 5 MB. Njih možemo obraditi s pomoću programa ABBYY FineReader Online. Programom NAPS2 možemo se koristiti kad izravnim skeniranjem iz dokumenta ili knjige treba dobiti pretraživ dokument u PDF-u. Još neki alati za prepoznavanje i obradu teksta unutar slika mogu se naći na stranici IMPACT Centre of Competence (<https://www.digitisation.eu/>), na kojoj se registriranim korisnicima nude mrežne poveznice i usluge alata za prepoznavanje teksta.

Tools & Resources

SEARCH OVER 250 TOOLS FOR TEXT DIGITISATION	TEST ONLINE 35 TOOLS IN OUR PLATFORM	LEXICA FOR 10 DIFFERENT LANGUAGES	ACCESS 500000 IMAGE AND GROUND TRUTH
 CIS-LMU POST CORRECTION TOOL (POCOTO) Interactive post-correction of OCRed documents. MORE TOOLS	 TESSERACT 3.03 OCR SERVICE Perform OCR on an input image file using Tesseract 3.03 technology. MORE TOOLS	 IMPACT-es DIACHRONIC CORPUS It compiles over one hundred books. A complementary lexicon which links more than 10 thousand lemmas. MORE LEXICA	 CRONICLES OF THE LONDE OF ENGLONID 180 double-side pages with ground truth associated. MORE RESOURCES

3. slika: poveznice na različite alate i resursa za prepoznavanje teksta na stranicama organizacije IMPACT Center of Competence

Programi za prepoznavanje teksta još nisu dovoljno dobri da prepoznaju rukopise zbog njihove različitosti i često nečitljivosti, ali i ta se tehnologija polako razvija. Google i mnoge druge tvrtke sa svojom reCAPTCHA metodom za potvrdu autentifikacije traže od korisnika da prepišu rukopis sa slike kako bi pristupili sadržaju. To se ne radi samo kako bi se spriječio pristup štetnim programima koji ne mogu prepisati nasumično odabran tekst nego i da se ono što korisnici prepišu ubaci u bazu za prepoznavanje teksta kako bi se u budućnosti poboljšala tehnologija za prepoznavanje znakova. Možemo se nadati da će računalo uskoro moći prepoznati i rukopis.